Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседате- лот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Се прогласува Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 20 март 2006 година.

Бр. 07-1232/1
20 март 2006 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател на
Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски,** с.р.

З А К О Н
ЗА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1
Предмет на уредување

(1) Со овој закон се уредуваат производството, подготовката за трговија, етикетирањето, трговијата, увозот и извозот на семенски материјал, саден материјал за земјоделски расте- нија (житни, фуражни, градинарски, маслодајни, влакнодајни, репа, компир, тутун, украсни растенија, овошни растенија и винова лоза) и мицелиум за габи за исхрана; обврските на лицата кои се занимаваат со производство, доработка, трговија и увоз и извоз на семенски и саден материјал за земјоделски растенија; пријавувањето, испитувањето, одобрувањето, за- пишувањето и одржувањето на сорти на земјоделски растенија во национална сортна листа; служба за сертифицирање на семенски и саден материјал, јавните овластувања, овластени лаборатории, чувањето на дефинитивни примероци на семенски и саден материјал и други прашања од областа на семенскиот и садниот материјал.

Член 2
Примена на Законот

Одредбите од овој закон се применуваат и на семенски и саден материјал од други ви- дови земјоделски растенија од утврдените во членот 1 на овој закон доколку се пуштаат во трговија со цел да се употребат за земјоделско производство.

Член 3
Цел на Законот

Цел на овој закон е обезбедување на производство и трговија на квалитетен семенски и саден материјал за земјоделски растенија, развој на земјоделското производство, заштита на животната средина и природата, како и заштита на потрошувачите.

Член 4

Значење на поимите

Поимите употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Семенски материјал е семенски материјал од житни, фуражни, градинарски, маслодајни, влакнодајни, репа, компир, тутун, украсни растенија, овошни растенија и винова лоза кој е наменет за производство по пат на генеративно размножување;

2. Саден материјал се делови на растенија или цело растение произведени по пат на вегетативно или генеративно размножување, наменети за производство на:

- расад,
- овошни растенија,
- винова лоза и
- украсни растенија, вклучувајќи и грмушки;

3. Мицелиум е чиста култура на хифи на габи размножени на цврста или течна подлога, која служи за размножување на габите;

4. Партија е број и количество на семенски или саден материјал на земјоделските рас- тенија од ист вид, сорта и категорија, која се препознава по потеклото, е со ист квалитет и е хомогена по состав;

5. Сорта е група на растенија во рамките на значењето на најниска ботаничка класификација, ако е можно да се:

- определи со изразени карактеристики кои произлегуваат од одреден генотип или од комбинација од генотипови,
- разликува од која било друга група на растенија, барем по една од изразените карактеристики и
- третира како целина доколку тие карактеристики во размножувањето се постојани;

6. Селекционер е едно или повеќе лица кое ја создава, одгледува и одржува сортата;

7. Одржувач е физичко или правно лице кое е одговорно за одржување на сортата во согласност со карактеристиките кои се земени предвид при внесувањето на сортата во на- ционалната сортна листа;

8. Национална сортна листа е листа на одобрени сорти за трговија;

9. Категорија на семенски и саден материјал е одреден степен на квалитет на семенскиот и садниот материјал од земјоделски растенија;

10. Мешавина на семенски материјал е семенски материјал од житни, фуражни или градинарски растенија во форма на мешавина од различни видови или сорти;

11. Генетски модифицирани организми (ГМО) се живи организми со исклучок на човечкиот организам кои поседуваат необична комбинација на генетски материјал добиен со примена на модерната биотехнологија;

12. Снабдувач на семенски и саден материјал за земјоделски растенија е секое до- машно или странско, правно или физичко лице кое врши една или повеќе од следниве деј- ности: производство, доработка, пакување, етикетирање, трговија и увоз или извоз на се- менски и саден материјал на земјоделски растенија;

13. Место на производство на земјоделски растенија е организациски и деловно зао- кружена производствена целина (вклучувајќи го земјиштето, објектите, машините и опре- мата) каде што се вршат активностите на снабдувачот;

14. Производство на семенски и саден материјал е активност за добивање на семенски и саден материјал со размножување или со други методи кои се општо прифатени за поедини видови на земјоделски растенија;

15. Подготовката за трговија е доработка која опфаќа активности на подготовка за пазар на:

- семенскиот материјал (сушење, чистење, сортирање, третирање со хемиски средства, пакување, етикетирање и слично),

- садниот материјал (сортирање, пакување, етикетирање и слично) и
- мицелиум (засејување на компост, пакување, етикетирање и слично);

16. Трговија е понуда за продажба или продажба и дистрибуција на семенски и саден материјал на трето лице, односно секоја дистрибуција на семенски и саден материјал на- менета за трговија;

17. Увоз е внесување на семенски и саден материјал за земјоделски растенија во Ре-
публика Македонија;

18. Извоз е изнесување на семенски и саден материјал за земјоделски растенија од Репуб-
лика Македонија;

19. Службени мерки се сите дејствија кои врз основа на овој закон, ги вршат државните органи или физички или правни лица од јавно право по овластување од министерот за земјо- делство, шумарство и водостопанство;

20. Надлежен орган е Управата за семе и саден материјал во состав на Министерство-
то за земјоделство, шумарство и водостопанство;

21. Официјална сертификација на семенски и саден материјал е постапка на стручна контрола над производството на семенски и саден материјал преку официјални организацио- ни шеми и признавање на семенските посеви и насади од надлежен орган, со што се гаранти- ра потеклото, количината и квалитетот на произведениот семенски и саден материјал;

22. Официјално декларирање и етикетирање на семенски и саден материјал е из- давање на декларација и ставање на етикети на пакувањата од страна на Управата;

23. Правно лице е трговско друштво или друго правно лице;

24. Физичко лице е трговец поединец или други вршители на земјоделска дејност;

25. Ген банка е институција во која трајно се чува и одржува семенскиот и садниот материјал на дивергентни популации и автохтони видови, со цел да се заштити биодивер- зитетот и чување на дефинитивни примероци на семенски и саден материјал од сорти кои се запишани во националната сортна листа;

26. Фитосанитарен сертификат е документ кој ја потврдува здравствената состојба на пратката издаден од фитосанитарната служба за здравје на растенијата;

27. ДУС тест е постапка за признавање на сортата заснована на докажување на различ-
ност, еднообразност и стабилност на сортата, според Конвенцијата на УПОВ;

28. ОЕЦД е Меѓународна организација за економска соработка и развој со седиште во Париз, Франција;

29. ОЕЦД сертификат е документ за сортната чистота на семето во меѓународниот промет, кој се добива по извршен преглед на семенскиот посев;

30. ИСТА е Меѓународна организација за испитување на квалитетните својства на семе-
то, со седиште во Цирих, Швајцарија;

31. ИСТА сертификат е документ за квалитетот на партијата семе во меѓународниот промет;

32. УПОВ е Меѓународна организација за заштита на нови растителни сорти со седи- ште во Женева, Швајцарија и

33. ИППЦ е Меѓународна конвенција за заштита на растенијата.

II. СНАБДУВАЧИ НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ОД ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 5

Регистрирање на снабдувачи на семенски и саден материјал

(1) Производство, подготовка за трговија, увоз - извоз, трговија на големо на семенски и саден материјал од земјоделски растенија, трговија на мало на семенски и саден матери- јал од земјоделски растенија можат да вршат домашни и странски правни или физички

лица - снабдувачи кои се запишани во регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во регистарот на снабдувачи на саден материјал. Снабдувачот на видовите на земјоделски растенија за кои не е потребна официјална сертификација се запишува во регистарот со посебно решение и е должен да стави свои етикети на производите кои ги пласира на па- зарот.

(2) Странското правно лице на територијата на Република Македонија дејностите од ставот (1) на овој член може да ги врши преку подружници согласно со Законот за трговските друштва.

(3) Запишувањето во регистрите од ставот (1) на овој член се врши со поднесување на барање и документација за исполнување на условите од ставовите (4) и (6) на овој член до Управата за семе и саден материјал (во натамошниот текст: Управата).

(4) Снабдувачите ќе се запишат во регистарот на снабдувачи доколку имаат вработено најмалку едно лице со високо образование од земјоделски науки - соодветна насока, со најмалку три години работно искуство во струката, соодветно земјиште, опрема, деловни простории и соодветни магацински простории.

(5) Снабдувачите од ставот (1) на овој член ќе се избришат од регистрите доколку престанат да ги исполнуваат условите од ставовите (4) и (6) на овој член
.

(6) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува условите што треба да ги исполни секој снабдувач во врска со земјоделското земјиште, опремата, деловни- те простории и магацинските простории за да биде запишан во регистарот, содржината и на- чинот на водење на регистрите од ставот (1) на овој член и содржината на барањето од ставот (3) на овој член.

(7) Доколку настанат промени во исполнување на условите за регистрирање, снабдува- чот е должен во рок од 30 дена од денот на настанувањето на промените да ја извести Управата.

Член 6

Исклучоци

(1) Упис во регистарот на снабдувачи на саден материјал не е задолжителен за произво- дителите на мали количини на саден материјал на определени видови наменети за лична употреба.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видовите и количините на саден материјал од ставот (1) на овој член.

Член 7

Водење на регистри

(1) Регистерот на снабдувачи на семенски материјал и регистарот на снабдувачи на са-
ден материјал ги води Управата.

(2) Регистрите од ставот (1) на овој член се водат во електронска и пишана форма.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесува решение за запи-
шување и бришење на снабдувачите од регистрите од ставот (1) на овој член.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поднесе жалба до Комиси- јата за решавање на управни работи во втор степен од областа на земјоделството, шумарс- твото, водостопанството и ветеринарството на Владата на Република Македонија. Жалба- та не го одлага извршувањето на решението.

(5) Документите врз основа на кои се водат регистрите во оригинал или копија заверена кај нотар се чуваат најмалку три години по бришење на снабдувачот од регистарот.

III. ТРГОВИЈА НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 8

Услови за трговија на семенски и саден материјал за земјоделски растенија

(1) Семенски и саден материјал на одделни видови на земјоделски растенија може да се стави во трговија само доколку ги исполнува условите за производство, квалитет и други услови утврдени со овој закон и Законот за здравје на растенијата.

(2) Доколку за семенски и саден материјал од одделни видови на земјоделски растени- ја категоријата не е пропишана, со него може да се тргува ако ги исполнува минимални- те услови во поглед на квалитетот.

(3) Семенскиот и садниот материјал мора да се складира во соодветни магацински про- стории, односно површини пред да се пушти во трговија.

(4) Семенскиот и садниот материјал од сорти на земјоделски растенија кои се генетски модифицирани мораат да ги исполнуваат, покрај условите на овој член и прописите кои ја уредуваат трговијата на генетско модифицираните сорти и да бидат дополнително означе- ни како генетски модифицирани сорти согласно со прописите на Европската унија.

(5) Кога семенскиот и садниот материјал од сорти за земјоделски растенија е третиран со фитофармацевтски средства, мора фитофармацевтското средство да биде означено на етикетата прикачена на амбалажата на семенскиот и садниот материјал на снабдувачите.

(6) Семенскиот и садниот материјал од сорти на земјоделски растенија може да се ста- ви во трговија само ако ги исполнува условите за квалитет, и тоа за:

- семенскиот материјал: аналитичка чистота, ‘ртливост, влага, присуство на семе од други видови растенија, семе од плевел и слично и
- садниот материјал: автентичност на сортата и подлогата, вегетативна развиеност.

(7) Семенскиот и садниот материјал се произведуваат под контрола на Управата за што Управата издава сертификат со кој се потврдува дека семенскиот и садниот материјал ги исполнуваат условите за трговија. Сертификатот го придружува семенскиот и садниот ма- теријал што се става во трговија.

(8) По исклучок на ставот (6) од овој член семенски и саден материјал од категориите предосновен и основен семенски и саден материјал може да се стави во трговија и во слу- чај кога не ги исполнува условите за квалитет на семенскиот и садниот материјал, со по- себна дозвола на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за да не се прекине континуитетот за натамошна репродукција на семето од пониските категории и спречување на настанување на поголеми економски штети на семето и садниот материјал. (9) Семенскиот и садниот материјал може да се стави во трговија само ако е соодветно спакуван, деклариран и етикетиран.

(10) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот на пакувањето и препакувањето на семенскиот материјал од одделни видови, земањето примероци за анализа, декларирањето, етикетирањето на партиите семе, формата и содр- жината на етикетата, максималната големина на партија семе и методите за испитување на квалитетот на семенскиот материјал кај земјоделските растенија.

(11) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот на пакувањето и препакувањето и етикетирањето, формата и содржината на етикетата, зе- мањето примероци за анализа и методите за испитување на квалитетот на садниот матери- јал од одделни видови кај земјоделските растенија.

(12) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видови- те и категориите на семенски и саден материјал од ставот (1) на овој член, како и побли- ските услови за ставање во трговија.

Член 9

Услови во поглед на трговија на сортата

(1) Семенски или саден материјал од видови на земјоделски растенија, може да се ста- ви во трговија само доколку сортата е запишана во националната сортна листа. Овошните растенија ќе се запишуваат во национална сортна листа до зачленувањето на Република Македонја во Европската унија.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видовите на земјоделски растенија кои мора да се запишат во националната сортна листа.

Член 10

Исклучок во поглед на сортата

(1) Управата може, по барање на снабдувачот, да дозволи трговија на пропишана коли- чина на семенски и саден материјал од сорта која е во постапка на испитување за внесува- ње во националната сортна листа од житни, фуражни, репа, градинарски, маслодајни и влакнодајни растенија, компир и винова лоза.

(2) Управата води евиденција за количините на семенскиот и садниот материјал од ставот (1) на овој член.

(3) Семенскиот и садниот материјал од ставот (1) на овој член мора да е етикетиран ка- ко семенски и саден материјал на сортата која е во постапка за испитување за запишување во национална сортна листа.

(4) Количината на семенскиот и садниот материјал од ставот (1) на овој член и начи- нот на водење на евиденцијата ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 11

Привремени исклучоци за трговија

(1) Ако за тековната година нема на располагање доволно количини на семенски и саден материјал кој ги исполнува пропишаните услови за квалитет и е запишан во национална сорт- на листа, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може на барање на снаб- дувачот да дозволи привремено, а најмногу за период од една година трговија со количини на семенски и саден материјал од сорти кои не ги исполнуваат тие услови.

(2) Семенскиот и садниот материјал од сорти на земјоделски растенија од ставот (1) на овој член мора да биде посебно обележан на официјалната етикета на секое пакување на семенски и саден материјал за условите кои не ги исполнува.

(3) Снабдувачот на смее да пушти во трговија семенски и саден материјал што не е обе- лежан согласно со ставот (2) на овој член.

Член 12

Семенска мешавина

(1) Семенски материјал од житни и фуражни растенија може да се стави во трговија во вид на мешавина на семиња од различни сорти или видови (во натамошниот текст: семен- ска мешавина), согласно со условите од членот 8 ставови (5) и (6) на овој закон и ако:

- секоја состојка на семенската мешавина ги исполнува условите за трговија пропиша- ни во членот 8 став (9) на овој закон и се сертифицирани,
- семенски мешавини за фуражни растенија наменети за сточна храна се евидентирани во Управата и
- ги исполнува услови за пакување и етикетирање за семенската мешавина, согласно со прописот од членот 8 став (8) на овој закон.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот (1) алинеја 2 на овој член.

Член 13

Евиденција на семенски мешавини

(1) Производителот на семенската мешавина води евиденција за семенската мешавина.

(2) Управата води евиденцијата на семенски мешавини за видот на семенската меша-
вина и намената за употреба на секоја семенска мешавина.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставовите (1) и (2) на овој член.

Член 14

Исклучоци за испитувања

(1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да одобри користе- ње на мали количини на семенски и саден материјал кои не ги исполнуваат условите за трговија пропишани со овој закон, а кои се наменети за научни цели, селекција, официјал- но испитување или за инспекциски надзор.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги утврдува количините на семенски и саден материјал од сорти на земјоделски растенија од ставот (1) на овој член.

IV. ПРОИЗВОДСТВО И ПОДГОТОВКА ЗА ТРГОВИЈА НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ОД СОРТИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 15

Обврски на снабдувачот

(1) Снабдувачот е должен да обезбеди семенскиот и садниот материјал за земјоделски растенија кој ги става во трговија да ги исполнуваат условите за производството и подго- товката за трговија пропишани со овој закон.

(2) Снабдувачот треба да ги исполнува условите за производство од членот 5 на овој закон и поблиските услови што ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, како и другите услови утврдени од оваа глава.

Член 16

Обврска за евидентирање на посевите и насадите за производство

(1) Снабдувачот кој произведува семенски и саден материјал од сорти на земјоделски растенија мора да ги евидентира состојбите на семенските посеви и насадите од саден ма- теријал .

(2) Снабдувачот кој врши подготовка за трговија на семенски материјал е должен да изврши сушење, чистење, сортирање, третирање со хемиски средства, пакување, етикети- рање и слично, а за садниот материјал сортирање, пакување, етикетирање и слично.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината и начинот за водење на евиденцијата од ставот (1) на овој член и поблиските услови за вршење на подготовката за трговија од ставот (2) на овој член.

Член 17

Стручна контрола над производството

(1) Работите на стручна контрола на семенските посеви, односно насади на објектите за производство, складирање и подготовка на семенски и саден материјал од земјоделски растенија за трговија и земање на мостри за испитување со кои се потврдува дали семен- скиот и садниот материјал ги исполнуваат условите, може да ги вршат овластени лица од членовите 59 и 60 на овој закон, за што се должни да изготват извештај.

(2) Стручна контрола на семенски посеви, односно насади иземање мостри за испитување, можат да вршат и стручни правни и физички лица назначени од страна на Управата врз осно- ва на јавен оглас. Стручните правни и физички лица за својата работа одговараат пред Управа- та и се должни за стручната контрола да изготват и на Управата да и достават извештај.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот и постапката за вршење на стручна контрола и на земање мостри за испитување, како и ус- ловите за производство што треба да ги исполнуваат посевите и насадите и условите кои треба да ги исполнуваат лицата од ставовите (1) и (2) на овој член и начинот на нивната работа.

Член 18

Официјално сертифицирање на семенски и саден материјал од видови на сорти на земјоделски растенија

(1) Снабдувачот е должен на Управата и на овластеното правно лице од членот 59 на овој закон да ги пријави посеаните површини со семенски и саден материјал на сорти на земјоделски растенија, заради издавање на сертификат во рокот определрен во ставот (5) на овој член.

(2) За секоја количина семе односно саден материјал што ги исполнува условите за сер- тифицирање од членот 8 став (6) на овој закон, овластеното лице од ставот (1) на овој член издава официјален сертификат.

(3) Само официјално сертифициран семенски и саден материјал може да се стави во тр-
говија, освен за исклучоците утврдени со овој закон.

(4) Семенски и саден материјал мора да ги исполнува условите за здравствена состојба согласно со Законот за здравјето на растенијата .

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот и по- стапката за производство на официјално сертифициран семенски и саден материјал од видови и сорти на земјоделски растенија, како и роковите, формата и содржинта на пријавата.

Член 19

Услови за произодство и етикетирање за растителни видови за кои не е потребна официјална сертификација

(1) По исклучок од членот 18 на овој закон, за одделни видови на сорти на земјоделски растенија не е потребна официјална сертификација за производство и етикетирање.

(2) Видовите на сорти на земјоделски растенија од ставот (1) на овој член и начинот на остварување на правото за ослободување од обврската за сертифицирање ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(3) Дозвола за ослободување од обврската за сертифицирање ја издава Управата.

(4) Исполнувањето на условите пропишани во ставот (2) на овој член, ги проверува надлежниот инспектор.

(5) Доколку надлежниот инспектор утврди дека снабдувачот не ги исполнува условите од ставот (2) на овој член ѝ предлага на Управата одземање на дозволата од ставот (3) на овој член.

Член 20

Официјално потврдување на семенска мешавина

(1) Житните и фуражните култури во семенската мешавина се сертифицираат од страна на правното лице овластено согласно со членот 59 на овој закон, доколку ги исполнуваат условите од членовите 5 и 8 на овој закон за што на производителите им се издава серти- фикат.

(2) Производителот за добивање на сертификатот од ставот (1) на овој член поднесува барање до Управата и до правното лице овластено согласно со членот 59 на овој закон.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот и постапката за сертификација, формата и содржината на сертификатот, содржината на ба- рањето, формата и содржината на етикетата и висината на трошоците за издавање на офи- цијални етикети.

Член 21

Рано движење на семето

(1) Управата може да му одобри на првиот купувач на семето да располага со категори- ите на основно и сертифицирано семе, пред да се заврши процесот на испитувањето на 'ртливоста на семето кога за тоа постојат објективни причини за што издава сертификат за рано движење на семето.

(2) Сертификатот за рано движење на семето се доделува само по изготвен привремен аналитички извештај за семето, со кој се потврдува дека семето ги исполнува пропишани- те услови за квалитет, и тоа: аналитичка чистота, отсуство на семе од други видови на растенија, отсуство на семе од плевел.

(3) Во сертификатот на семето од ставот (1) на овој член се внесува името и адресата на првиот прималел на семето.

(4) Снабдувачот доставува до Управата и привремен извештај за 'ртливост кој потврдува дека семенскиот материјал го исполнува минималниот постигнат стандард за 'ртливост за тие видови на семе. Постигнатиот стандард за 'ртливост на семето се става на етикетата која е прикачена на секое пакување на семе со името и адресата на снабдувачот и регистарски број на партијата семе.

(5) Доколку Управата утврди дека партијата на семенскиот материјал за земјоделски растенија во поглед на 'ртливоста не ги исполнува пропишаните услови од членот 8 на овој закон, со решение го одбива официјалното сертифицирање на семенскиот материјал за земјоделски растенија.

(6) По решението од ставот (5) на овој член може да се изјави жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство. Жалбата не го одлага извршувањето на реше- нието.

(7) Со семенскиот материјал за земјоделски растенија од овој член не смее да се тргува до издавање на официјален сертификат.

Член 22

Исклучоци во поглед на сертифицирањето

Семенскиот и садниот материјал кој е размножуван за извоз врз основа на меѓусебен дого- вор, семенскиот и садниот материјал кој се користи за испитување и опити и семенскиот и садниот материјал кој се користи за научни цели и селекција, нема да е предмет на сертифи- кација и не се става во трговија во Република Македонија.

Член 23

Етикетирање

(1) Сертифициран семенски и саден материјал што се става во трговија се обележува со официјални етикети издадени од Управата и со етикетите на снабдувачот.

(2) Официјалните етикети мора да се во согласност со условите на ОЕЦД и ИСТА.

(3) За видовите на земјоделски растенија за кои не е потребна официјална сертифика- ција снабдувачот има право и обврска да стави свои етикети.

Член 24
Официјално препакување

Семенскиот и садниот материјал за видови на земјоделски растенија кои биле офици- јално сертифицирани и обележани можат да се препакуваат и повторно официјално да се обележат под регистарски број кој дава врска со партијата семе и саден материјал кој се препакува, по претходно одобрение на Управата.

Член 25
Евиденција на сертифицирањето на производството

(1) Управата води евиденција за производство на сертифициран семенски и саден мате- ријал од сорти на видови на земјоделски растенија за тековната година. Во евиденцијата се внесуваат податоци за површините регистрирани за производство на семенски и саден ма- теријал според вид, сорта и категорија на семе и саден материјал, површините одобрени за производство на семе и саден материјал според вид, сорта и категорија на семе и саден ма- теријал и количината на сертифицираното семе и саден материјал според вид, сорта и ка- тегории.

(2) Управата ги чува податоците од евиденцијата од ставот (1) на овој член три години од нивното внесување.

В. УВОЗ НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ

Член 26
Услови за увоз на семенски и саден материјал

(1) Семенски или саден материјал на одделен вид на земјоделски растенија може да увезува само увозник кој е регистриран во регистар на увозници согласно со членот 5 на овој закон, на одреден вид на семе и саден материјал (во натамошниот текст: увозник).

(2) Семенскиот и садниот материјал од видови на сорти на земјоделски растенија може да се увезува доколку ги исполнува условите пропишани со овој закон и Законот за здравјето на растенијата.

(3) Семенскиот или садниот материјал од видови на сорти на земјоделски растенија од членот 9 на овој закон, може да се увезува доколку сортата е запишана во националната сортна листа и доколку се исполнети условите од ставовите (1) и (2) на овој член.

(4) Сортите запишани во националаната листа можат да се увезат исклучиво преку ов- ластени застапници во Република Македонија согласно со Законот за трговските друштва.

Член 27
Трговија на увезен семенски и саден материјал од видови на земјоделски растенија

(1) Увезениот семенски и саден материјал од видови на земјоделски растенија може да се стави во трговија, доколку ги исполнува условите пропишани со овој закон и со Законот за здравјето на растенијата и доколку:

- прописите на земјата извозничка се еквивалентни на прописите на Република Маке- донија и доколку семенскиот и садниот материјал се произведени според тие прописи,
- семенскиот материјал од видови на земјоделски растенија одгледувани во земјата извоз- ничка е во согласност со меѓународните прописи за семе на ОЕЦД, испитуван е во согласност со методите на ИСТА и е здравствено исправен според условите пропишани од ИППЦ и

- садниот материјал од видови на земјоделски растенија одгледувани во земјата извоз- ничка е во согласност со меѓународните прописи за здравје и квалитет на саден материјал и ги исполнува условите од Законот за здравјето на растенијата.

(2) Управата проверува, по службена должност, во случај на сомневање или на барање на увозникот дали се исполнети условите за сертификација на семенски или саден матери- јал за земјоделски растенија кој е произведен во земја извозничка и дали нејзините пропи- си на земјата се еквивалентни на прописите на Република Македонија.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува одделни- те видови и катергории на семенски и саден материјал и поблиските услови за нивен увоз утврдени во ставот (1) на овој член.

Член 28

Постапка при увоз

(1) Увозникот е должен пред увозот секоја пратка на семенски и саден материјал за зем- јоделски растенија, врз основа на одобрение од Управата, да ја пријави на фитосанитарниот инспектор за инспекциски преглед.

(2) Содржината на пријавата од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(3) Инспекцискиот преглед на пратката на семенски или саден материјал од ставот (1) на овој член се врши на првото влезно место во Република Македонија.

(4) Инспекцискиот преглед на пратката за квалитетот на семенски или саден материјал се врши во определени места во внатрешноста во Република Македонија кои се под ца- рински надзор, од страна на Државниот инспекторат за земјоделство.

(5) Царинските органи ќе ја започнат постапката на пуштање на стоката во слободен промет откако фитосанитарниот инспектор и државниот инспектор за земјоделство дозво- лат увоз, односно трговија на семенскиот и садниот материјал согласно со овој закон и прописите за здравјето на растенијата.

а) Фитосанитарниот инспектор со инспекциски преглед утврдува дали:

- увозникот е запишан во соодветниот регистар на увозници за увоз на пратки од се- менски или саден материјал кој треба да се увезува и
- семенскиот или садниот материјал ги исполнува условите за увоз од членот 26 на овој закон и

б) државниот инспектор за земјоделство со инспекциски преглед утврдува дали семенски- от и садниот материјал ги исполнува условите за квалитет од овој закон.

(6) При инспекцискиот преглед фитосанитарниот инспектор и државниот инспектор за земјоделство можат да земаат мостри од семенскиот или садниот материјал за земјодел- ски растенија и да ги испратат на анализа во овластена лабораторија согласно со членот
60 на овој закон.

(7) Доколку се исполнети условите за увоз од членот 26 на овој закон, фитосанитарни- от инспектор по извршениот преглед дозволува увоз на семенски или саден материјал со решение.

(8) Доколку фитосанитарниот инспектор врз основа на извршениот инспекциски прег- лед, односно на резултатите од анализата на земените примероци утврди дека семенскиот или садниот материјал за земјоделски растенија не ги исполнува условите за увоз од чле- нот 26 на овој закон, со решение забранува увоз на таков семенски или саден материјал.

(9) Трошоците за земање на примероците и анализите на семенскиот и садниот матери- јал за земјоделски растенија кои биле извршени на барање на фитосанитарниот инспектор ги сноси увозникот кај кој биле земени примероците доколку наодот на анализите е непо- волен за увозникот.

(10) Копијата на решението од ставовите (7) и (8) на овој член фитосанитарниот инспектор ја испраќа во Фитосанитарната управа и Управата .

Член 29
Исклучоци

(1) Семенскиот или садниот материјал од видови на земјоделски растенија не подлежи на надзор од страна на фитосанитарен инспектор во случај кога се работи за:

- примероци на семенски и саден материјал за официјално испитување или за склади- рање во ген банка, за научни цели и селекција, испитувања и опити и доколку количество- то на семенски и саден материјал не надминува количества пропишани согласно со чле- нот 14 на овој закон и
- одредени количества на семенски и саден материјал во оригинално пакување намене- ти за лична употреба придружени со фитосанитарен сертификат.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува количествата на семенски и саден материјал од видови на земјоделски растенија во оригинално пакување кои можат да се увезуваат за лична употреба.

Член 30
Посебна увозна дозвола

(1) По исклучок на одредбите од членот 27 на овој закон, фитосанитарниот инспектор може да дозволи увоз на семенски и саден материјал од видови на сорти на земјоделски расте- нија кој е несертифициран и кој не е запишан во националната сортна листа, ако Управата пред увозот за тој материјал даде посебна увозна дозвола.

(2) Увозникот поднесува до Управата барање за посебна увозна дозвола.

(3) Содржината на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(4) Управата ја издава посебната дозвола од ставот (1) на овој член доколку се увезува семенски или саден материјал од видови на земјоделски растенија:

- кој треба да се подготви за трговија и официјално сертифицирање во согласност со овој закон и Законот за здравјето на растенијата и доколку во странската држава бил произ- веден и под официјален надзор и потврден како несертифициран семенски или саден мате- ријал за земјоделски растенија и призната му е еднаква вредност,
- заради размножување во Република Македонија за што увозникот до Управата мора да достави и писмена изјава дека размножениот семенски или саден материјал во целост ќе го извезе и
- за сортата која е во постапка на испитување за запишување во национална сортна ли- ста и количеството кое не ги надминува максималните количества согласно со прописот од членот 8 став (12) на овој закон.

(5) Увозникот мора посебната увозна дозвола од ставот (3) на овој член да ја приложи кон пријавата за инспекциски преглед од членот 28 став (1) на овој закон.

(6) Управата води евиденција за издадените дозволи од ставот (1) на овој член.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на образецот за посебната увозна дозвола од ставот (1) на овој член и начи- нот на водење на евиденцијата од ставот (6) на овој член.

Член 31

Обврски на увозникот

(1) Увозникот кој увезува семенски и саден материјал за земјоделски растенија заради извоз од членот 30 став (4) алинеја 2 на овој закон, поднесува доказ до Управата дека размножениот семенски или саден материјал во целина ќе го извезува во рок што ќе му го определи Управата.

(2) Управата ќе обезбеди официјални етикети за етикетирање на семенскиот и садниот материјал кој се увезува согласно со ставот (1) на овој член.

(3) Семенскиот материјал кој е сертифициран според шемите за семе од ОЕЦД и семен- скиот или садниот материјал сертифициран во земја членка на Европската унија, обеле- жан со официјална етикета на земјата извозничка, се преиспитува и се етикетира со офи- цијална етикета во Република Македонија, до влегувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 32

Повторно официјално етикетирање и пакување на семенски и саден материјал

(1) Увезениот семенски или саден материјал кој е етикетиран со официјална етикета може да се препакува, односно повторно официјално да се етикетира.

(2) Управата во однос на семенскиот и садниот материјал, по барање на увозникот, из- дава нови официјални етикети и со нив го обележува увезениот семенски и саден матери- јал. Пред издавање на новите официјални етикети од членот 23 став (1) на овој закон Управата проверува за да потврди дали семенскиот и садниот материјал уште ги испол- нува пропишаните услови за официјално сертифицирање.

(3) Трошоците за издавање на официјални етикети за етикетирање на семенски или саден материјал за официјално сертифицирање во Република Македонија, се на товар на увозникот.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе ја определи висината на надоместокот на трошоците за издавање на етикетите од ставот (3) на овој член.

VI. ДОПОЛНИТЕЛНА КОНТРОЛА НА СЕМЕНСКИ МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕМЈО-ДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 33

(Постконтрола)

(1) Управата организира постконтрола во опитни полиња на репрезентативен примерок од партии на семе вклучувајќи и увезени партии на семе кои се размножуваат за натамошно производство на семенски материјал.

(2) Во опитните полиња се утврдува идентитетот и чистотата на сортата од страна на овластени лица, согласно со член 59 став (1) на овој закон, со цел да се одреди дека парти- јата на семе има правилен идентитет на сортата и ги исполнува соодветните стандарди за чистота на сортата што се однесува за таа категорија на семенски материјал.

(3) Наодите од опитните полиња за постконтрола ги користи Управата заедно со ре- зултатите од контролорите, согласно со членот 17 став (2) на овој закон, на посеви на се- ме за да се определи дали посевите на семе можат да се одобрат за производство на семе и во која категорија и сорта.

(4) Доколку наодите од опитните полиња за постконтрола укажуваат на присуство на примеси на сорта во партија на семе што би било тешко да се открие во текот на контро- лата на апробаторите на посеви на семе, резултатите од опитните полиња ќе се земат предвид при правењето на анализата на прегледите за извршената апробација.

(5) За да се следи квалитетот на последната сертифицирана категорија на семе што е про- пишана за ставање во трговија и да се провери ефикасноста на шемите за сертифицирање на семе, најмногу 10% за самоопрашувачки видови и најмногу 20% за видови со вкрстено опра- шување од вкупно пријавените партии на семе по видови ќе се одгледуваат заради утврдува- ње на идентитетот и чистотата на сортата во опитни полиња за постконтрола.

(6) Остатокот од семето земено за испитување на квалитетот се користи за посејување на опитните полиња за постконтрола.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за одделни видови на земјоделски растенија го пропишува начинот на земање на мостри, постапката за вршење постконтрола и го одредува процентот на мострите кој се вклучува во постконтролата.

VII. ПРИЈАВУВАЊЕ, ИСПИТУВАЊЕ, ОДОБРУВАЊЕ И ЗАПИШУВАЊЕ НА СОР- ТА ВО НАЦИОНАЛНАТА СОРТНА ЛИСТА

Член 34
Национална сортна листа

(1) Националната сортна листа е официјален список на видови на сорти на земјоделски растенија кои се дозволени за ставање во трговија.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видовите на земјоделски растенија кои задолжително се запишуваат во националната сортна листа, како и начинот и постапката на пријавување, испитување, признавање, одобрување и запишување.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува постапката за запишување на сортата во националната сортна листа и за водење на националната сортна листа.

Член 35
Пријавување

Запишување на сорта во националната сортна листа се врши врз основа на пријавата која ја поднесува:

- селекционер, односно одржувач на сорта, или друго правно или физичко лице овла- стено од нив,
- сопственик на правото за сорти кои се заштитени во Република Македонија или се во постапка за заштита на сорта и
- странско физичко или правно лице, преку застапник во Република Македонија сог- ласно со Законот за трговските друштва.

Член 36
Поднесување на пријава за запишување на сорта во национална сортна листа

(1) Пријавата за запишување на сорта во национална сортна листа се поднесува до Управата.

(2) Доколку пријавата се однесува за сорта на трева која не е наменета за производство на добиточна храна, или на сорта која ќе се употребува исклучиво како матична состојка за добивање на хибридна сорта или сорта која е генетски модифицирана, тоа мора посеб- но да се наведе во пријавата.

(3) Податоците за создавање на сортата во пријавата се доверливи.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува содржина- та на пријавата.

Член 37

Услови за запишување на сорта во национална сортна листа

(1) Управата ја запишува сортата во национална сортна листа доколку:

- е различна, еднообразна и стабилна,
- има соодветна производна и употребна вредност и
- името на сортата е во согласност со членот 41 на овој закон.

(2) Сортата која е генетски модифицирана, Управата ја запишува во националната сортна листа само доколку ги исполнува условите за упис од ставот (1) на овој член, да е во согласност со прописите за генетски модифицирани сорти и да не е штетна за здравјето на човекот, животните, животната средина и природата.

Член 38

Различност, еднообразност и стабилност на сортата и општо позната сорта

(1) Сортата е различна доколку јасно се разликува од која било друга општопозната сорта во моментот на пополнување на пријавата.

(2) Сортата е еднообразна доколку отстапувањата што можат да се очекуваат за одреде- ни крактеристики при размножувањето, не ги променат нејзините битни карактеристики.

(3) Сортата е стабилна, доколку нејзините релевантни карактеристики остануваат по- стојани по повторно размножување или во случај во посебен циклус на размножување, на крајот од секој таков циклус останале непроменети.

(4) Сортата која е предмет на пријавата станува општо позната од датумот на пријавата, доколку врз основа на пријавата се додели селекционерско право или внесе во национална сортна листа.

(5) Општо позната сорта може да се утврди и во случај кога користење на сортата е во по- стапка на запишување во регистарот на сорти што го води признато професионално странско здружение, или сортата е запишана во референтна листа во една од земјите членки на УПОВ.

Член 39

Вредност за производство и употреба

(1) Пријавената сорта има соодветна вредност за производство и употреба, доколку неј- зините карактеристики во споредба со карактеристиките на стандардната сорта, односно на другите сорти на растенија кои веќе се запишани во националната сортна листа, дава подо- бри резултати при одреден начин на производство или што се однесува до производството во конкретна област создаваат корист во однос на растителното производство.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член пријавената сорта може да има соодветна вред- ност за производство и употреба доколку нејзините одделни каректеристики се послаби од споредуваната сорта ако преовладуваат други подобри карактеристики на пријавената сорта.

Член 40

Испитување на сортата

(1) Различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата - ДУС тест, како и нејзината вредност за производство и употреба, се проверуваат со сортни опити и со лабараториски и други тестови (во натамошниот текст: испитување на сортата) според пропишаните по- стапки и методи. Пропишаното количество на семенски и саден материјал за испитување на сортата, мора да го обезбеди пријавувачот.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член за определени видови на земјоделски расте- нија не е потребно испитување на производната и употребната вредност.

(3) Доколку пријавувачот во пријавата посочи дека веќе е извршено испитување за раз- личност, еднообразност и стабилност на сортата во Република Македонија, или во една од

државите членки на Европската унија, односно земја членка на Конвенцијата на УПОВ, повторно испитување не е потребно. Пријавувачот може на Управата да и ги достави ре- зултатите од пробите - ДУС тест, а може и Управата сама да ги обезбеди.

(4) За сортите кои се генетски модифицирани, испитување на сортата се врши по по- стапка во согласност со овој закон и прописите кои го уредуваат постапувањето со генет- ски модифицирани организми.

(5) Испитувањето на сортата го врши овластено лице согласно со членовите 59 и 60 на овој закон.

(6) Трошоците за испитувањата од ставот (1) на овој член, како и трошоците во врска со добивање на резултатите од пробите од ставот (3) на овој член ги сноси пријавувачот и се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија, а се користат за надоместување на трошоците на постапката за испитување на сортата и за чување на дефинитивните приме- роци во ген банка.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува постапките, методите за испитувањето на сортите од ставот (1) на овој член, видовите и сорти на земјо- делски растенија за кои не е потребно испитување на производна и употребна вредност од ставот (2) на овој член, потребните количини на семенски и саден материјал и висината на надоместување на трошоците за испитување на сорта од ставот (6) на овој член, како и ви- сината за надомест за работата на Комисијата од членот 55 став (1) на овој закон.

Член 41

Име на сорта

(1) Име на сорта може де биде секој збор, комбинација на зборови и комбинација на зборови и бројки или комбинација на букви и бројки, освен ако со прописите кои ја уреду- ваат заштитата на новите сорти на растенија поинаку не е уредено. Името на сортата мора да овозможи разликување на сорта од која да е друга општо позната сорта, од ист вид. Името на сорта не смее да биде навредливо или да доведува до забуна особено во поглед за потеклото на сортата и нејзините особини.

(2) Ако сортата е веќе заштитена или запишана во националната сортна листа во една од државите членки на Европската унија, односно потписничките на Конвенцијата на УПОВ, името на сортата во националната сортна листа на Република Македонија треба да биде исто- то име, како што се употребува во регистарот на заштитени сорти или во листата во една од државите членки на Европската унија или држави членки на УПОВ.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува поблиски- те услови за соодветноста на предложеното име на сортата за одделни видови на земјо- делски растенија.

Член 42

Приговор против името на сортата

(1) Управата ја проверува соодветноста на предлогот за името на сортата и името на сортата го објавува во “Службен весник на Република Македонија” и во Билтенот кој го издава Управата.

(2) Против името на сортата, може секој кој смета дека му е повреден правниот интерес, во рок од 60 дена од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, да

поднесе приговор до Управата. Приговорот мора да е во писмена форма и образложен.

(3) Доколку приговорот е оправдан, Управата го повикува пријавувачот од ставот (1) на овој член во рок од 60 дена од приемот на повикот, да даде нов предлог за името на сортата.

Член 43

Обработка на резултатите од испитувањата

(1) Кога Управата ќе ги добие резултатите од испитувањата, проверува дали се испол-
нети условите од членот 37 став (1) на овој закон.

(2) Доколку Управата, врз основа на резултатите од испитувањата, се сомнева дека се испол- нети условите од членот 37 став (1) алинеја 2 на овој закон, може да побара стручно мислење од комисијата од членот 55 на овој закон.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член мора мислењето од ставот (1) на овој член да го достави до Управата најдоцна во рок од 30 дена од поднесувањето на барањето.

(4) Управата кога ќе утврди дека се исполнети условите од членот 37 став (1) на овој закон, од пријавувачот бара во рок од 15 дена да и ги соопшти податоците за одржувачот на сортата, кој ќе обезбеди одржување на сортата согласно со членот 45 на овој закон.

(5) Доколку пријавувачот во рокот од ставот (4) на овој член не и соопшти на Управата кој е одржувачот на сортата, се смета дека пријавувачот е одржувач на сортата.

Член 44

Издавање на решение

(1) Ако сортата ги исполнува условите за запишување во национална сортна листа од членот
37 на овој закон, а пријавувачот ги платил сите трошоци за добивање на резултатите од испиту- вање на сортата, Управата издава решение за запишување на сортата во национална сортна ли- ста.

(2) Со денот на издавање на решението сортата се запишува во национална сортна ли- ста и тоа за период кој трае до крај на десеттата календарска година, по запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(3) Сортите од овошје и винова лоза се запишуваат во национална сортна листа за пер- иод кој трае до крај на 25-та година по запишувањето на сортата во национална сортна ли- ста.

(4) Доколку условите од ставот (1) на овој член не се исполнети, министерот за земјо- делство, шумарство и водостопанство со решение го одбива запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(5) Против решението од ставот (4) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена до Комисијата за решавање на управни работи во втор степен од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и ветеринарството на Владата на Република Македонија.

(6) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 45

Обврски на одржувачот на сортата

(1) До истекот на периодот за кој сортата е запишана во националната сортна листа, одржувачот треба да обезбеди одржување на сортата за да се сочува различноста, едноо- бразноста и стабилноста на сортата.

(2) Одржувачот на сортата која е запишана во националната сортна листа плаќа годи- шен надоместок според тарифа што ја донесува Владата на Република Македонија. Средс- твата од надоместокот се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија, а ќе се кори-
стат според Програмата за семе и саден материјал од членот 57 на овој закон за надоме-
сток на трошоците за одржување на сортата. Надоместокот се плаќа најдоцна до 31 јануа- ри за тековната година. Доколку годишниот надоместок одржувачот не го плати сортата се брише од националната сортна листа.

(3) Одржувачот на сортата е должен на барање на Управата без паричен надоместок да на- бави примерок на семенски и саден материјал на сортата во рок кој го одредува Управата кој не смее да е пократок од 30 дена, за:

- проверка дали сортата се одржува за да се осигура дека е различна, еднообразна, ста-
билна и дека морфолошките карактеристики на сортата остануваат непроменети и
- обновување на дефинитивниот примерок во ген банка.

Член 46

Контрола над одржувањето на сортата

(1) Управата врши контрола над одржување на сортата со кои проверува дали се зачу- вани различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата согласно со пропишани по- стапки и методи.

(2) Управата добива примероци од семенски и саден материјал од сортата за испитува-
ње од ставот (1) на овој член од одржувачот на сортата.

(3) Доколку Управата врз основа на резултатите од испитувањата од ставот (1) на овој член утврди дека одржувачот на сортата не го обезбедува одржувањето на сортата на начин кој ги обезбедува морфолошките карактеристики, различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата да останат непроменети, го поништува решението за запишување на сортата во на- ционалната сортна листа.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува постапки- те и методите со кои се проверува дали се зачувани различноста, еднообразноста и ста- билноста на сортата.

Член 47

Бришење на сортата од националната сортна листа

(1) Управата со решение ја брише сортата од национална сортна листа со денот кога истекува периодот за кој била запишана во националната сортна листа.

(2) Семенскиот и садниот материјал на сортата која е избришана од националната сорт- на листа согласно со ставот (1) на овој член може да се сертифицира и да се стави во про- мет до 30 јуни од третата година по бришењето на сортата од националната сортна листа. (3) Управата го објавува бришење на сортата од националната сортна листа во “Службен
весник на Република Македонија” и во Билтенот кој го издава Управата.

(4) По бришење на сорта од национална сортна листа, дефинитивните примероци од сортата се чуваат во ген банка.

Член 48

Други случаи на бришење на сорта од национална сортна листа

(1) Сортата се брише од националната сортна листа, ако:

- одгледувањето на сортата во Република Македонија ќе влијае негативно на здравјето на луѓето, животните или растенијата, животната средина и природата,
- одржувачот бара бришење на сортата,
- сортата не ја задржува различноста, еднообразноста и стабилноста – ДУС тест и
- трошоците наменети за одржување на сортата во националната сортна листа не се платени.

(2) Бришењето на сортата од ставот (1) на овој член се врши со решение на Управата, кое се објавува во “Службен весник на Република Македонија” и во Билтенот на Управа- та.

(3) Против решението од ставот (2) на овој член може да се изјави жалба до Комисија- та за решавање на управни работи во втор степен од областа на земјоделството, шумарс- твото, водостопанството и ветеринарството при Владата на Република Македонија.

(4) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 49

Поништување на решението за запишување на сорта

(1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостапанство донесува решение за по- ништување на решението за запишување на сортата во националната сортна листа, докол- ку дополнително се утврди дека решението било донесено врз основа на невистинити и неточни податоци на пријавувачот на сортата.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба до Комисијата за решавање на управни работи од втор степен од областа на земјоделството, шумарство- то, водостопанството и ветеринарството при Владата на Република Македонија.

(3) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(4) Со поништувањето на решението од ставот (1) на овој член сортата се брише од нацио-
нална сортна листа.

Член 50

Продолжување на запишувањето на сорта во национална сортна листа

(1) Пријавувачот на сортата може најдоцна две години пред истекот на периодот до кој сортата е запишана во национална сортна листа, до Управата да поднесе барање за про- должување на запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(2) Управата проверува дали пријавувачот ја одржува сортата така што да се зачуваат различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата.

(3) Ако е исполнет условот од ставот (2) на овој член, министерот за земјоделство, шу- марство и водостопанство донесува решение за продолжување на запишувањето на сор- тата во национална сортна листа.

(4) Запишувањето на сортата во национална сортна листа може да се продолжи најмно- гу до десет години за поледелските и градинарските култури, а за овошни култури и вино- ва лоза 25 години од денот на издавањето на решението за запишување на сортата во на- ционална сортна листа.

(5) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член, како и начинот и по- стапката за продолжување на запишувањето ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 51

Упис на локални сорти или екотип во национална сортна листа

(1) По исклучок од членот 37 став (1) на овој закон, заради зачувување и користење на ге- нетски ресурси во земјоделството, локалните сорти или екотип кои не ги исполнуваат сите потребни услови можат да се запишат во националната сортна листа. Локалните или екотип сортите се означуваат како такви во националната сортна листа.

(2) Сортата од ставот (1) на овој член се запишува во национална сортна листа кога врз основа на резултатите од извршените истражувања или врз основа на локално познати по- датоци во однос на пројавените својства на сортата и нејзината вредност во зачувување на специфични природни и полуприродни живеалишта кои може да се загрозени од менување на генетската стабилност.

(3) Дефинитивниот примерок на семенски и саден материјал од локална сорта или еко- тип запишана во националната сортна листа се чува во ген банка.

Член 52

Објавување во “Службен весник на Република Македонија”

Запишувањето на сортите во националната сортна листа Управата го објавува во “Службен весник на Република Македонија” и Билтенот на Управата.

Член 53

Чување на документација

(1) Управата за секоја сорта запишана во националната сортна листа чува податоци за:

- името на сортата или друго име со кое се пласира на пазар во друга земја,
- видот на кој сортата му припаѓа,
- карактеристиките на сортата, вклучувајќи ги и карактеристиките кои ја одредуваат производната и употребната вредност, освен за градинарски култури и треви кога одржувачот на сортата изјавил дека семенскиот материјал од таа сорта не е наменет за производство на сточ- на храна официјалниот опис на морфолошките карактеристики на сортата,
- датумот на запишување на сортата во националната сортна листа и датумот на обновување на запишувањето,
- датум на истекување на рокот на вакво запишување и
- име и адреса на авторот, одржувачот и сопственикот на правото на користење на сор- тата, или доколку има повеќе од еден одржувач, назначување на изворот од каде што мо- жат да се добијат овие имиња и адреси.

(2) Управата ги чува податоците најмалку две години по донесувањето на решението за одбивање за запишување во националната сортна листа и седум години по бришење на сорта од национална сортна листа.

(3) Управата ќе дозволи увид во податоците од ставот (1) на овој член под услови и на начин утврдени со прописите за пристап на јавноста до податоците.

Член 54

Чување на примерок на семенски материјал на сортата

(1) Примерокот на семенскиот материјал на сортата која е запишана во националната сортна листа и одржувана се чува како дефинитивен примерок.

(2) Дефинитивните примероци од ставот (1) на овој член ги чува во ген банка.

Член 55

Комисија за национална сортна листа

(1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство формира Комисија за национална сортна листа на земјоделски растенија.

(2) Комисијата за национална сортна листа на земјоделски растенија се состои од десет члена и претседател. Претседателот се именува од редот на научни работници, а членови- те од редот на Управата (двајца), од стручни и научни установи (шест) и снабдувачи на семенски и саден материјал (двајца). Мандатот на комисијата е четири години.

(3) Комисијата за националната сортна листа ги врши следниве работи:

1) расправа за резултатите од испитувањата на сортата, како и давање на стручно мислење во поглед на исполнувањето на условите од членот 37 став (1) алинеја 2, во согласност со чле- нот 43 став (3) на овој закон;

2) расправа и подготвува предлози за методите на испитување на сортите согласно со членот 40 став (1) и членот 56 став (1) на овој закон;

3) расправа и подготвува стручно мислење во поглед на предлози на сортите кои се вклучуваат во посебно испитување, во согласност со членот 56 став (6) на овој закон и

4) расправа за другите прашања од областа на семенарството.

(4) Комисијата за национална сортна листа на земјоделски растенија донесува деловник за начинот на работа.

(5) За работата на Комисијата за националната сортна листа на земјоделски растенија следува надоместок кој го утврдува министерот за земјоделство, шумарство и водосто- панство.

Член 56

Посебно испитување на сортите

(1) Кај одредени видови на земјоделски растенија кои се важни за производството, со посебни испитувања на сортите се утврдува вредноста на сортите за производство и упо- треба при различни технологии на производство, односно во различни еколошки прилики, со цел земјоделските производители да добијат детални податоци за особините на сорта- та.

(2) Посебно испитување на сортата го вршат правни лица овластени согласно со чле- нот 59 на овој закон според програма која ја донесува Владата на Република Македонија по предлог на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за период од пет години.

(3) Со програмата од ставот (2) на овој член се пропишуваат:

- видови на земјоделски растенија кои се важни за производството во Република Маке- донија и локации на кои се вршат посебни испитувања кај одделни видови на земјоделски растенија и
- бројот на сортите кои во одделна година треба да бидат вклучени во посебно испиту- вање, како и критериуми за нивно вклучување на одделната сорта во посебно испитување, особено во поглед на распространетост и соодветност на сортата за производство на одре- дено подрачје, и со определена агротехника.

(4) За спроведување на програмата од ставот (2) на овој член се обезбедуваат средства од Буџетот на Република Македонија.

(5) Во согласност со програмата од ставот (2) на овој член, Управата определува сорти кои ќе бидат вклучени во посебно испитување на сортите.

(6) Управата при избирањето на сортите за посебно испитување од ставот (5) на овој член, може да ги земе предвид предлозите на одржувачот на сортата, организацијата на производители, задруги, здруженијата и друштвата, кои вршат работа во областа на земјо- делството. Управата пред избирањето на сортите за вклучување во програмата за посебно испитување го зема предвид стручното мислење на Комисијата за националната сортна листа на земјоделски растенија.

(7) Управата може во посебно испитување да вклучи и други сорти, кои биле предло- жени во согласност со ставот (5) на овој член, а не ги исполнуваат критериумите опреде- лени во програмата, доколку предлагачот за вклучување на вакви сорти му ги плати тро- шоците целосно на овластеното лице од ставот (2) на овој член.

(8) Врз основа на резултатите од посебното испитување на сортите, Управата подготву- ва описна листа на препорачани сорти.

(9) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува постапки- те и методите за посебно испитување на сортата, начинот и постапката на подготвување на листата на препорачани сорти, како и висината за надоместување на трошоците кои ги плаќа предлагачот.

VIII. НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 57

Управа за семе и саден материјал

(1) Управата за семе и саден материјал врши организациони и со нив поврзани стручни задачи од областа на производство, подготовка за трговија на семенски и саден матери- јал, пакување, сертифицирање, трговија со семенски и саден материјал од сорти на зем- јоделски растенија и врши внесувања на сорти на земјоделски растенија во националната листа и друго.

(2) За работите од ставот (1) на овој член Владата на Република Македонија донесува годишна програма за семе и саден материјал.

Член 58

Задачи и овластување на Управата за семе и саден материјал

Управата покрај работите од членот 57 на овој закон врши и:

- изготвување и објавување на податоци за производство и сертифицирање на семенски и саден материјал,
- подготовка на извештаи, анализи, информации и други материјали од областа на се- менарството, за органи и меѓународни организации кои Република Македонија мора да ги известува во согласност со прописите и врз основа на меѓународните договори ратифику- вани од Република Македонија,
- соработка со други органи,организации, здруженија и други правни лица во Републи- ка Македонија и во други земји,
- застапување на Република Македонија по овластување на министерот за земјоделс- тво, шумарство и водостопанство на собири на меѓународните органи и организации од областа на семето и садниот материјал, особено ОЕЦД и ИСТА,
- може да бара податоци за семенски и саден материјал за земјоделски растенија и дру- ги податоци од областа на семенарството, од органите и организациите во други држави и
- врши и други рабити утврдени со овој или друг закон.

IV. ЈАВНИ ОВЛАСТУВАЊА

Член 59

Овластени правни лица

(1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за извршување на определе- ни работи во однос на стручната контрола на: производството на семенски посеви и насади на саден материјал, подготовката за трговија на семенски и саден материјал, постконтрола и за испитување на видови на сорти од земјоделски растенија може да овласти правни лица кои ги исполнуваат условите во поглед на стручниот кадар, просторната и техничката опреме- ност, врз основа на јавен конкурс.

(2) Во однос на стручниот кадар правните лица треба да имаат вработено најмалку едно лице со завршено високо образование од земјоделски науки, со три години работно искус- тво во областа на селекцијата, семепроизводство и генетиката на земјоделските растенијата. (3) Носителите на јавното овластување за вршење на задачи за кое им е дадено јавно овластување, се одговорни пред Управата.

(4) Овластувањето се одзема доколку носителот на јавното овластување повеќе не ги исполнува условите или работи во спротивност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и поради што министерот за земјоделство, шумарство и водостопанс- тво го раскинува договорот.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува ус- ловите во поглед на просторната и техничката опременост од ставот (1) на овој член и усло- вите и начинот на работа кои треба да ги исполнуваат лицата од ставот (1) на овој член.

(6) Исполнувањето на условите и спроведувањето на постапката за јавен конкурс од ставот (1) на овој член ги утврдува комисијата што ја формира министерот за земјоделс- тво, шумарство и водостопанство.

(7) Контролата и мониторинг над спроведувањето на јавните овластувања над правните и назначените стручни лица од ставот (1) на овој член и членот 17 став (2) на овој закон во нивното работење ги врши Управата.

(8) Министерот за земјоделство шумарство и водостопанство по давање на овластува-ње од ставот (1) на овој член склучува договор со правното лице кое добило овластување.

Член 60

Овластени лаборатории

(1) Испитување на квалитетот на семенскиот и садниот материјал, земање и чување на дефинитивните примероци од видови на сорти на земјоделски растенија - ген банка, вр- шат овластени лаборатории кои се акредитирани, врз основа на јавен конкурс, а за својата работа одговараат пред Управата. За да биде акредитирана лабораторијата треба да ги ис- полнува условите во поглед на начинот на работа, кадарот, просторната и техничката опременост.

(2) Испитувањата од ставот (1) на овој член се вршат врз основа на овој закон и меѓународните стандарди за испитување на семенскиот и садниот материјал.

(3) Лабораториите за испитување на квалитетот на семенскиот и садниот материјал во од- нос на стручен кадар е потребно да имаат вработено најмалку едно лице со завршен земјодел- ски факултет со соодветна насока, со работно искуство од најмалку три години во лаборато- рија.

(4) Условите во поглед на начинот на работа, просторната и техничката опременост од ставот (1) на овој член поблиску ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(5) Исполнувањето на условите и спроведувањето на постапката за јавен конкурс од ставот (1) на овој член ги утврдува комисијата што ја формира министерот за земјоделс- тво, шумарство и водостопанство.

(6) Контролата над спроведувањето на јавните овластувања и мониторингот во нивното работење од ставот (1) на овој член го врши Управата.

(7) Министерот за земјоделство шумарство и водостопанство по давање на овластува-
ње на лабораторијата од ставот (1) на овој член склучува договор.

(8) Овластувањето од ставот (7) на овој член министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го одзема доколку носителот на јавното овластување повеќе не ги испол- нува условите и работи спротивно на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и го раскинува договорот.

(9) Работите на давателите на јавни услуги од членот 59 став (1) и ставот (1) на овој член се финансираат од сопствени приходи остварени со наплата на цената на дадените услуги, а некои услуги можат да бидат финансирани и од програмата предвидена во чле- нот 57 став (2) на овој закон.

Член 61

Жалба

(1) Јавните овластувања од членовите 59 и 60 на овој закон се доделуваат со решение на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Комисијата за решавање на управни работи од втор степен од областа на земјоделството,шумарството, водостопанството и ветеринарс- твото на Владата на Република Македонија.

(3) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

V. ПРОПИСИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Член 62

Покрај поблиските прописи предвидени со овој закон министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да донесе по потреба и други поблиски прописи за спроведување на овој закон.

VI. НАДЗОР

Член 63
Спроведување

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(2) Инспекциски надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Државниот инспекторат за земјоделство, преку државни инспектори за земјоделство, а на граничните премини фитосанитарните инспектори.

Член 64
Задачи и овластувања на државниот инспектор за земјоделство и фитосанитарниот инспектор

(1) Во вршењето на инспекцискот надзор, државниот инспектор за земјоделство има право да:

1) врши преглед на семенските посеви и насади и на растителните производи пуштени на пазар;

2) врши контрола кај производителите, доработувачите, трговците, увозниците, извозниците на семенски материјал и саден материјал, дали се запишани во соодветниот реги- стар што го води Управата и дали и понатаму ги исполнуваат пропишаните услови за вр- шење на дејностите, како и на соодветната документација (уверенија, сертификати, ис- пратници, фактури, приемници и други пропишани документи);

3) врши контрола на семенскиот и садниот материјал што е пуштен во трговија, дали сорта- та е запишана во националната сортна листа, дали ги има потребните документи за квалитет и здравствена исправност, рокот на важење на документите, дали е соодветно спакуван и означен на пропишан начин, соодветна примена на условите предвидени во членовите 11, 12, 13, 15, 21 и 22 на овој закон;

4) врши контрола на семенскиот и садниот материјал од сорти земјоделски растенија кои се генетски модифицирани и кои мораат да бидат дополнително означени како ге- нетски модифицирани;

5) зема мостри за анализа доколку оцени дека материјалот што е пуштен на пазарот, от-
стапува од пропишаниот квалитет и здравствената исправност;

6) привремено, до одлука на надлежен суд, да одземе од правно или физичко лице се- менски материјал, саден материјал и други предмети употребени за извршување на криви- чо дело или прекршок;

7) врши надзор кај снабдувачите и наредува, привремено да се повлечат од трговија оние количини на семенски и саден материјал, за кои ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите за пуштање во трговија, сé до отстранување на недостатоците, со што привреме- но ќе го забрани пласирањето на пазарот;

8) забрани маркетинг на семенски материјал, саден материјал, кој не одговара на про- пишаните услови за ставање во трговија од овој закон, се до донесување на правосилна одлука од надлежен суд;

9) собира податоци и известувања од одговорни лица во правното лице и други лица и сослушува сведоци и други стручни лица кога тоа е потребно за успешно вршење на него- вите работи;

10) врши надзор дали правните лица од членовите 59 и 60 на овој закон ги исполнуваат условите за вршење на дадените јавни овластувања;

11) врши надзор во определените места - córинcки терминали во внатрешноста на Ре- публика Македонија кои се под царински надзор на квалитетот на семенскиот и садниот материјал и

12) доколку оцени дека семенскиот и садниот материјал не одговара на одредбите на овој закон, со решение ќе го задолжи увозникот до одреден рок да го отстрани недостато- кот или да ја врати пратката назад. Ако не се отстранат недостатоците или не се врати пратката назад, земјоделскиот инспектор на царинскиот терминал во присуство на офици- јално лице од царинската служба ќе ја одземе или уништи пратката.

(2) Во вршењето на инспекцискиот надзор, фитосанитарниот инспектор на граничен пре- мин има право да:

1) провери дали увозникот е запишан во соодветниот регистар на увозници на семенски и саден материјал;

2) дали семенскиот и садниот материјал ги исполнува условите за увоз согласно со чле-
нот 26 на овој закон и прописите од обласата на здравјето на растенијата;

3) по претходна оцена зема мостри од семенскиот или садниот материјал и ги испрати за анализа во овластена лабораторија;

4) утврди дали пратката е придружена со пропишаните сертификати и дали е запишана во националната сортна листа на сорти или дали има одобрение за увоз и

5) доколку оцени дека семенскиот и садниот материјал не одговара на одредбите на овој закон, со решение ќе го задолжи увозникот до одреден рок да го отстрани недостато- кот или да ја врати пратката назад. Ако не се отстранат недостатоците или не се врати пратката назад, инспекторот на граничниот премин во присуство на официјално лице од царинската служба ќе ја одземе или уништи пратката.

Член 65

Решение на инспекторот и жалба

(1) За преземените мерки утврдени со овој закон, инспекторот донесува решение.

(2) Против решението на инспекторот од ставот (1) на овој член може да се изјави жал- ба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до министерот за земјоделство- то, шумарството и водостопанството.

(3) Жалбата изјавена против решението ставот (1) на овој член не го одлага неговото из- вршување, во случај ако со неизвршувањето на утврдените мерки ќе се предизвикаат после- дици кои тешко можат да се остранат.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 66

(1) Со парична казна од 150.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:

1) произведува, врши подготовка за трговија, увоз-извоз, а не е запишан во регистар за снабдувачи на семенски материјал и снабдувачи на саден материјал и не ги исполнува пропишните услови (член 5);

2) пушти во трговија семенски материјал и саден материјал, спротивно на условите од членовите 8, 9, 10, 11 и 13 став (1) на овој закон;

3) не врши стручна контрола на пропишан начин и постапка (член 17 став (1));

4) пушти во промет или увезе семенски и саден материјал без официјални етикети, пре- пакуван без официјално да се обележи на начин со кој ќе се задржи квантитетот и квали- тетот на семенскиот и садниот материјал (членови 23, 24 и 32);

5) не го обезбедува одржувањето на сортата, и не набави семенски и саден материјал по барање на Управата (член 45 ставови (1) и (3)) и

6) врши испитување на квалитетот на семенскиот и садниот материјал, а не ги исполну- ва пропишаните услови од членот 60 на овој закон.

(2) Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член и одговорното лице во правното лице.

(3) Покрај паричната казна од ставот (1) на овој член на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење дејност во траење од една до три години.

(4) На одговорното лице во правното лице, за дејствијата од ставот (1) на овој член покрај паричната казна ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење на должност во траење од три месеца до една година.

(5) Покрај паричната казна за дејствија од ставот (1) на овој член, на правното лице ќе се изрече и мерка на безбедност одземање на семенски и саден материјал и ќе се нареди уништу- вање на семенскиот и садниот материјал.

(6) Со парична казна од 15.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) точка 1 на овој член и физичко лице и ќе му се изрече мерка на безбедност одземање на се- менскиот и садниот материјал и ќе се нареди уништување на семенскиот и садниот матери- јал.

Член 67

(1) Со парична казна од 50.000 до 150.000 денари ќе се казни за прекршок правното ли- це, ако:

1) не води евиденција за семенската мешавина (член 13 став (1));

2) врши маркетинг на мали количини на семе и саден материјал за кое има одобрение да го користи за научни цели, селекција или официјално испитување (член 14);

3) не води пропишана евиденција за состојбите на семенските посеви и насадите од саден материјал (член 16);

4) не го пријави производството на семенскиот и садниот материјал во определен рок за сертифицирање (член 18);

5) тргува со семенски и саден материјал без официјален сертификат (член 21 став (7));

6) увезува семенски и саден материјал заради извоз, не достави доказ дека размножени-
от семенски и саден материјал во целина ќе го извезува (член 31 став (1));

7) не го плаќа надоместокот од членот 45 став (2) на овој закон;

8) вршителот на јавната служба не ги извршува или навремено не ги извршува обврските (член 60 став (1)) и

9) на надлежниот инспектор не му овозможи надзор во работата (член 64).

(2) Со парична казна од 10.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член и одговорното лице во правното лице.

(3) Покрај паричната казна од ставот (1) на овој член на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење на дејност од шест месеца до две години.

(4) На одговорното лице во правното лице за дејствие од ставот (1) на овој член ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење на должност во траење од три месеца до една година.

(5) Покрај паричната казна за дејствијата од ставот (1) на овој член, на правното лице ќе се изрече и мерка на безбедност одземање на семенски и саден материјал и ќе се нареди уништу- вање на семенскиот и садниот материјал.

(6) Со парична казна од 15.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) точ- ки 2, 3, 4 и 9 на овој член и физичко лице и ќе му се изрече мерка на безбедност одземање на семенскиот и садниот материјал и ќе се нареди уништување на семенскиот и садниот матери- јал.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 68

Усогласување на работењето

(1) Правните и физичките лица кои вршат производство, доработка, трговија, увоз и извоз и стручна контрола на семенски и саден материјал се должни своето работење да го усогласат со одредбите на овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Сортите кои се запишани или ќе се запишат во националната сортна листа до денот на влегувањето во сила на овој закон, а кои не се испитани во поглед на различноста, хо- могеноста и стабилноста - ДУС тест, треба да се испитаат или да се обезбедат резултати за тоа најдоцна во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 69

Започнати постапки

Започнатите постапки до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе продолжат соглас-
но со законот што важел до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 70

Поблиски прописи

До денот на влегување во сила на поблиски прописи предвидени со овој закон ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 71

Престанување на важењето на претходниот закон

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за семенски материјал, саден материјал и материјал за размножување, признавање, одобрување и за- штита на сорта (“Службен весник на Република Македонија” број 41/2000), освен одред- бите во делот кои се однесуваат за заштита на сортата од членот 61 до членот 85.

Член 72

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.